

TIMO SAARINEN | **TYÖSUOJELU** ON RISKIEN MINIMOINTIA - **YHDESSÄ**

Elämä on täynnä riskejä. Vapaa-ajalla niiden hallinnasta vastaa jokainen itse, työssä ensisijaisesti työnantaja. Työntekijän vastuulla on ensisijaisesti noudattaa annettuja määräyksiä sekä ilmoittaa havaitsemistaan puutteista esimiestään.

Työhön liittyvät riskit koskevat koko työyhteisöä. Yhteinen ymmärrys työn sujumiseen vaikuttavista riskitekijöistä tuottaa ennakoivia, toimintamalleja ja työhyvinvointia.

Lakisääteinen vaarojen arviointi

Työnantajan velvollisuus on selvittää ja ennakoida jatkuvasti, käytettävissä olevin keinoin, työhön liittyvät vaara- ja kuormitustekijät. Työpaikan pitää olla turvallinen ja terveellinen.

Jos vaaraa ei voida täysin poistaa, tulee sen aiheuttama riski työntekijän terveydelle ja turvallisuudelle minimoida. Onko riski hyväksyttävällä tasolla vai tehdäänkö sen pienentämiseksi toimenpiteitä? Miten todennäköisiä ja haitallisia ovat mahdolliset seuraukset?

Aiempi kokemus auttaa määrittelyssä, mutta vasta riskin todentuminen lopulta osoittaa sen merkittävyyden. Erityisen merkittävää on, jos kuormitustekijöiden laatu tai määrä todetaan terveydelle haitalliseksi. Työntekijälle ei saa aiheutua työstä terveyshaittaa.

Kun työn vaatimukset ylittävät tekijän voimavarat, syntyy haitallinen kuormitustilanne. Pitkällä aikavälillä tämä heikentää terveyttä ja työkykyä.

Opetustyössä korostuvat psykososiaaliset- eli työn järjestelyihin, sisältöön tai sosiaaliseen toimivuuteen liittyvät kuormitustekijät. Psykososiaalisen kuormituksen ennakointiin ja ehkäisyyn kiinnitetään työsuojeluvalluutetun kokemuksen

mukaan aivan liian vähän huomiota. Usein liian myöhään, työntekijän uupuessa tai työyhteisön kriisiin myötä.

Työyhteisön yhteisiä voimavaroja tulisi hyödyntää niin että havaittuihin kuormitustekijöihin, vaaroihin ja riskeihin reagoidaan ja löydetään ratkaisuja. On turhaa riskinottoa, jos tälle ei löydy aikaa tai halua.

Kevät toi koronariskin

Aluehallintovirasto ja STM antoivat keväällä muistutuksen työnantajille, että koronaviruksesta aiheutuvat terveysriskit pitää tunnistaa ja arvioida.

Suomen suurin työnantaja Helsingin kaupunki tuotti henkilöstölleen tarkistuslistan, jonka avulla haluttiin varmistua, että jokaisessa työyksikössä koronaviruksen vaikutukset työhön on huomioitu ja tilanteeseen varauduttu. Perusopetuksessa tarkastuslomaketta täyteltiin toukokuussa lähiopeutukseen palattaessa.

Koulutyön käynnistyminen elokuussa toi mukanaan uudet järjestelyt riittävän väljyyden takaamiseksi. Samalla myös harkinnan vaarojen arvioinnin päivytystarpeesta ja tilaisuuden käsitellä asiaa työyhteisössä yhteisöllisesti.

Opettajakysely keväältä kertoi että viidesosa opettajista on poikkeustilanteesta erittäin kuormittunut. Mitkä tekijät kuormittivat eniten ja miten niitä voidaan välttää, vai voidaanko?

OPETUSALAN TURVALLISUUDEN KOKONAISMALLI

(Teperi ym 2018)

Turvallisuuskulttuuri ennakoivaksi

Hyvässä turvallisuuskulttuurissa turvallisuudesta välitetään aidosti ja toimintaan liittyviä vaaroja pyritään ymmärtämään ja ennakoimaan - turvallisuus ymmärretään kokonaisvaltaisesti.

Edusafe-tutkimus- ja kehittämishanke (Teperi ym. 2018) arvioi suomalaisten oppilaitosten turvallisuutta henkilöstön ja työn näkökulmasta.

Opetusalan turvallisuuskulttuuri osoittautui sirpaleiseksi ja henkilösidonnaiseksi. Turvallisuuden hallinnan todettiin olevan jäsentymätöntä ja haastavan henkilöstön jaksamista.

Hankkeen lopputulemana, turvallisuuden hallinnan edistämiseksi, opetuslalle muodostettiin kokonaisvaltainen turvallisuuden hallinnan malli. Malli on käytössä myös Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla.

Mallin kolme oleellista vaihetta ovat **ennakointi**, **tilannehallinta** ja **jälkihoito**. Vaiheet ovat dynaamista toimintaa, jotka vaikuttavat toisiinsa ja kokonaisuuden hallintaan.

Mallin keskiössä on johtaminen. Turvallisuus ja työhyvinvointi vaatii johtamista organisaation kaikilla tasoilla.

Hankkeen loppuraportissa todetaan, että vain yhteistoiminnalla ja organisaatioiden henkilöstöä laajasti osallistavalla otteella päästään vaikuttaviin lopputuloksiin.

Virtaa arkeesi ja voimia marraskuun pimeyteen

TIMO SAARINEN

TYÖSUOJELUVALTUUTETTU